

Museu Comarcal
de l'Horta Sud
Josep Ferrís March

Un museu per a les escoles

Servicis educatius
per al curs 2014/2015

El Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferrís March

El Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferrís March, localitzat a Torrent (l'Horta) es concep com un centre de conservació, difusió i interpretació del patrimoni cultural de la comarca, implicat en la dinamització social i cultural del seu territori, sobre la base d'aquells elements que han definit històricament la personalitat de l'Horta Sud i que constituïxen els seus senyals d'identitat.

A més dels recursos didàctics propis de la museografia tradicional que el Museu posa a l'abast del públic, tractem que el visitant/usuari reflexione sobre la situació actual partint del coneixement i dels estímuls que obté de la contemplació d'objectes i espais que representen la imatge del passat. El contrast amb el present, els espais i els objectes oferixen punts per tal que comprenga la magnitud del canvi social experimentat en les darreres dècades, tant positius com negatius. La línia de treball actual se centra en l'abstracció i recuperació dels valors del passat que tenen plena vigència i que cal recuperar i potenciar, com ara el reciclatge, l'estima pel medi com a font de recursos vitals o els valors pedagògics dels jocs tradicionals.

El Museu es troba instal·lat a Ca l'Estudiant de Boqueta, una antiga casa de llauradors construïda a la primera dècada del segle xx. La forma d'exposició elegida és l'ecològica, en què els objectes estan situats en l'espai que ocupaven dins la casa, forma que repercuteix en una experiència multisensorial que afecta sobretot dues generacions: trasllada els més majors a les maneres de vida de la seua infantesa, mentre que als menuts els apropa a un món totalment estrany i desconegut per a ells.

A més, el Museu oferix altres activitats complementàries que tracten d'abraçar el concepte de patrimoni en el seu sentit més ampli, que va més enllà dels objectes físics i de les parets del Museu, com ara l'organització d'itineraris pel patrimoni natural i cultural de la comarca, la celebració de la Setmana de la Seda –quan es dona informació i s'obsequia els/les xiquets/es amb cucs de seda criats a l'andana del Museu, el cicle de música tradicional o els concerts de campanes que es fan cada tardor als campanars d'esglésies de la comarca.

Informació general

Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferrís March

C/ Mare de Déu de l'Olivar, 30
46900 Torrent. València

Web:

www.museuhortasud.com

Correu-e:

difusio@museuhortasud.com

Xarxes socials:

www.facebook.com/museuhortasud
<https://twitter.com/museuhortasud>

Telèfon de concertació de visites:

961 588 221

Horari de concertació de visites:

De dimarts a divendres, de 10 a 14 hores.

Preus:

Visites guiades:

Gratuïtes. Idiomes: valencià/castellà.

Tallers didàctics:

50 € per grup de fins a 27 persones.
El preu inclou el cost del monitor i el material necessari per a la realització de l'activitat. Idiomes: Valencià/castellà.

El pagament de totes les activitats amb monitors es farà per endavant al número de compte corrent que es donarà en el moment de fer la concertació de la visita. El comprovant de la visita s'haurà d'enviar escanejat per correu electrònic (difusio@museuhortasud.com), abans de la visita.

Condicions de la visita:

Per a les visites sense monitor, el grup ha de vindre acompanyat d'almenys una persona responsable per cada 20 alumnes.

El Museu disposa del corral, espai interior obert de més de 200 m² on els xiquets i xiquetes poden esmorzar o realitzar qualsevol altra activitat. Disposa de servici de guarda-roba. El Museu no es fa responsable de la pèrdua dels objectes personals dels usuaris.

El Museu no es fa responsable de la utilització indeguda de les seues instal·lacions.

Transport públic:

Metro València. Línies 1 i 5. Parada Torrent. El Museu es troba a 150 metres de la parada. Informació i adquisició de bitllets de grup: 96 397 65 65 (ext: 11150) www.metrovalencia.com

Guia didàctica

El museu disposa d'una proposta didàctica elaborada en col·laboració amb el CEFIRE de Torrent. Està formada per 21 fitxes en format pdf adequades per als diferents nivells educatius, per a que cada docent trie les fitxes o les activitats que més s'adaptin a les necessitats del seu alumnat. Pot treballar-se abans de la visita, durant la visita, o després de la visita.

Al museu podem informar-vos sobre diverses formes i possibilitats de plantejar les activitats. Podeu accedir al seu contingut registrant-se com a usuari a la web del museu a l'apartat de didàctica, **<http://www.museuhortasud.com/museo/didactica>** o enviant un mail a **museu@museuhortasud.com** i vos l'enviarem per correu electrònic.

.....
1 / Visites dinamitzades

La peça intrusa

Els objectes conten...

Un paisatge dins de casa

.....
2 / Taller didàctic permanent

Taller del xocolate

.....
3 / Taller didàctic permanent

Jocs tradicionals

.....
4 / Taller didàctic permanent

Pesos i mesures tradicionals

.....
5 / Taller didàctic permanent

Taller de pa

.....
6 / Taller didàctic permanent

Instruments de canya

.....
7 / Taller didàctic temporal

Cucs de seda

.....
Exposició temporal

Betlem tradicional

La peça intrusa

A partir de setembre de 2014

Joc d'agudeses visual i observació dins de les sales d'exposició permanent amb l'objectiu de reflexionar sobre els canvis produïts al llarg del segle vint en les modes de vida, les relacions de producció, els lligams familiars, les comunicacions, la percepció del temps, les creences... partint de la identificació d'objectes anacrònics ubicats estratègicament al llarg de l'exposició permanent.

Els objectes contenen...

A partir de gener de 2015

Visita dissenyada per conèixer diferents aspectes de la vida tradicional a partir dels objectes i reflexionar sobre el concepte de patrimoni. Al llarg del recorregut de la visita, es planteja quin és el valor de les peces del museu i per què hem de conservar-les. Partint de l'explotació sensorial d'una selecció d'objectes, s'analitza la informació que proporcionen, es contextualitzen mitjançant una exposició dialogada, connectant-los amb l'espai que ocupen, les funcions que van exercir i els significats que tingueren.

Un paisatge dins de casa

A partir d'abril de 2015

Esta activitat planteja com es produïx l'explotació de l'entorn per part de les societats tradicionals i quins són els efectes de les activitats artesanals en el paisatge. S'exploren les sales del museu descobrint a través de les textures, diversos materials provinents de l'entorn circumdant i que les mans expertes dels artesans treballaren per donar forma als objectes, els quals s'empraren en la vida quotidiana. S'analitza el seu procés de fabricació i ús i valorem les transformacions que va produir al paisatge de l'Horta Sud.

2/

Taller didàctic
permanent

Taller del xocolate

Objectius:

Descobrir de forma dinàmica la història del xocolate.

Conèixer el procés de fabricació tradicional del xocolate i la tradició xocolatera local.

Elaborar bollets artesanals.

Relacionar la fabricació i consum del xocolate en la societat tradicional amb els objectes de les col·leccions del museu.

Participants:

Totes les edats.

Descripció:

El taller consta de dues parts: en la primera coneixem la història del xocolate i el procés de fabricació, posant en relació cada fase amb els objectes i instruments corresponents. En la segona part elaborem un xocolate amb ingredients naturals, treballant la pasta i modelant el bollet (que no menjarem). Ens endurem un bollet fet per un xocolater artesà per tastar el gust tradicional.

Duració: 60 minuts.

3/

Taller didàctic permanent

Jocs tradicionals

Objectius:

Realitzar una sèrie de jocs populars per gaudir amb aquelles activitats d'oci dels nostres avantpassats.

Analitzar les relacions socials en la cultura tradicional a partir dels jocs.

Fomentar els valors pedagògics del joc tradicional, com ara la psicomotricitat, l'activitat en equip, la imaginació, etc.

Reflexionar sobre els canvis produïts en la manera de jugar i de relacionar-nos en la societat actual.

Participants:

Totes les edats.

Descripció:

Mitjançant aquest joc-taller recuperem la cultura d'alguns dels jocs populars més coneguts: les boletes, les xapes, la trompa, la corda, les birles, el sambori, el caixó, el canut, el gós morredó... a més a més dels dits i cançons associats. Un joc és el fil conductor que ens porta diverses zones per conèixer i jugar als jocs que jugaven els nostres iaïos.

Duració: 60 / 90 minuts.

4/

Taller didàctic permanent

Pesos i mesures tradicionals

Objectius:

Reconèixer els diferents instruments de mesura tradicionals.

Conèixer el seu funcionament i saber utilitzar-los.

Descobrir la història de les mesures en el temps.

Descobrir la necessitat del món contemporani d'un sistema de mesures global.

Reflexionar sobre la presència d'aparells de mesura en les nostres cases i la seua relació amb la compra d'aliments envasats.

Reflexionar sobre l'abús que representen els envasos en relació a l'autoservici en les compres de cara a la generació de residus i la seua repercussió negativa sobre el medi ambient.

Participants:

Primària (a partir del segon cicle: tercer i quart curs), secundària i batxillerats.

Descripció:

En este taller coneixem de manera pràctica instruments de pes i mesures de capacitat tradicional. Pesem i mesurem les mateixes coses amb diferents unitats, calculem les equivalències amb taules de conversió, i plantejem problemes divertits relacionats amb la utilització de diferents instruments de pes. Després calculem amb un cas pràctic els residus que generem al comprar aliments envasats i els comparem amb els que es generaven antigament quan eren pesats a la botiga.

Duració: 60 minuts.

5/

Taller didàctic permanent

Taller de pa

Objectius:

Descobrir la història del pa com a aliment bàsic de totes les civilitzacions.

Recordar com en els nostres pobles les famílies de llauradors elaboraven en les seues cases el seu propi pa i el duïen a coure al forn.

Conèixer els aporats nutricionals del pa.

Participants:

Alumnat d'infantil i primària.

Descripció:

El taller s'inicia amb la visita a la cuineta de la casa museu, on es troba la taula de pastar el pa amb els utensilis que empraven les famílies per elaborar el seu propi pa. A l'aula didàctica coneixem la història del pa, la composició del gra de forment, del rent, i el procés d'elaboració amb recolzament de plafons i imatges. Cada participant elabora una massa de pa amb els seus ingredients bàsics: aigua, farina i rent, que s'en porta a casa per observar el procés de fermentació i cocció.

Duració: 60 minuts.

6/

Taller didàctic permanent

Instrumente de canya

Objectius:

Reconèixer la importància de la canya en la cultura popular de la societat preindustrial.

Descobrir com és possible crear diferents tipus de música amb un simple tros de canya.

Estimular la psicomotricitat mitjançant la fabricació d'instruments musicals adaptats a diferents edats.

Conèixer diferents tècniques de fabricació d'instruments de canya.

Participants:

Infantil, primària i secundària.

Descripció:

En una primera part coneixem la canya en el medi físic i els usos diversos de la canya en la cultura tradicional. Després, mitjançant la manipulació d'instruments de canya explorem els sons i el seu paper en la música popular valenciana. En la segona part fabriquem instruments de canya per endur-se a casa, amb materials prèviament preparats adaptats a cada edat.

Duració: 40 minuts.

7/

Taller didàctic
temporal

Cucs de seda

.....
Dates: Del 14 al 24 d'abril

S'emmarca dins el cicle «La memòria de la seda». La cria del cuc de seda ha estat històricament una activitat econòmica molt arrelada als pobles de la comarca, fins que a mitjan segle XIX va desaparèixer pràcticament per complet en ser substituïda la morera –les fulles de la qual els servien d'aliment– pel taronger. Per això el Museu vol contribuir a reviscolar aquesta tradició arrelada als nostres pobles, que a més connecta una sèrie de valors relacionats amb el coneixement i el respecte al medi natural i a la vida dels éssers vius. El Museu cria cada any més de deu mil cucs de seda per a repartir-los entre els xiquets i xiquetes que ens visiten amb l'escola o acompanyats pels seus pares i superen unes divertides proves que els proposem.

.....
Objectius:

Mostrar els aspectes més importants del cicle del cuc de seda i ensenyar els xiquets i les xiquetes a respectar la natura i els éssers vius que en formen part.

.....
Descripció del taller:

Farem manualitats molt entretingudes de cucs de seda i papallones amb els xiquets i xiquetes, gràcies a uns materials molt divertits i innovadors. El monitor/educador les complementarà amb una explicació utilitzant com a recurs didàctic el conte que ensenyarà alguns aspectes importants del seu cicle. També farem jocs dels cucs.

.....
Duració: 60 / 75 minuts.

Dates:

Del 26 de novembre de 2014
al 4 de gener de 2015.

Justificació:

L'Associació de Betlemistes de Torrent munta cada any un betlem tradicional. El betlem és una recreació idealitzada dels paisatges i de les escenes al voltant de la Nativitat de Crist. Per realitzar els paisatges s'empren materials tradicionals com el suro de la serra d'Espadà i herbes del secà, com ara romer, botja salada, petorreres i molsa, que s'empren per a tapar les juntes de les diferents peces de suro. Les figures són reproduccions d'un betlem realitzat per l'escultor José Luis Mayo, un dels artistes més reconeguts en esta matèria.

Objectius:

El Museu Comarcal de l'Horta Sud, en col·laboració amb l'Associació de Betlemistes de Torrent, vol contribuir a la interpretació d'una tradició autòctona en què poden participar d'una manera activa tots els membres de la família.

Material didàctic:

Per tal d'acompanyar la visita al betlem, el Museu ha elaborat un material didàctic per a ensenyament primari i secundari que està disponible a la nostra web .

.....

Amb esta guia es pretén col·laborar amb el professorat a aconseguir els següents objectius:

Aproximar l'alumnat al coneixement del betlem des de la transversalitat, com a element que recrea l'escenari de la història sagrada, com a fet cultural i com a treball plàstic i artístic que potencia determinades habilitats personals.

Aprofundir el coneixement de les tradicions valencianes lligades a la festivitat del Nadal.

.....

El plantejament didàctic de la guia respon a tres moments:

Preparació de la visita al betlem.

Visita del betlem.

Proposta d'activitats per a realitzar després de la visita.

El professorat pot triar entre totes les activitats proposades les que considere més oportunes d'acord amb el nivell d'aprenentatge o els interessos de l'alumnat.

MUSEU
COMARCAL
D' L'HORTA SUD
Josep Ferris March

Carrer Mare de Déu de l'Olivar, 30
46900 Torrent · València
Telèfon i fax: 961 588 221
E-mail: museu@museuhortasud.com
www.museuhortasud.com
[facebook.com/museuhortasud](https://www.facebook.com/museuhortasud)
<https://twitter.com/museuhortasud>

Un museu per a les escoles. Servis educatius per al curs 2014/2015.

© Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferris March. Fotografies: Museu Comarcal de l'Horta Sud
Josep Ferris March. Disseny i maquetació: Eugenio Simó. Il·lustracions: Museu Valencià d'Etnologia.
Andrés Marín Jarque. Impressió: Gràfiques Royanes. Dipòsit legal: V-3463-2008.

Mancomunitat
Intermunicipal
de l'Horta Sud

AJUNTAMENT
TORRENT

Fundació Horta Sud

GRUPO
COOPERATIVO
CAJAMAR

CAIXA RURAL
TORRENT

Una vegada m'hages utilitzat, recicla'm.

